

Мавзу:

**ИДОРАВИЙ ЁНҒИНДАН САҚЛАШ
ХИЗМАТИ, МАҚСАДИ ВА
ВАЗИФАЛАРИ**

Режа:

1. Идоравий ёнғиндан сақлаш хизматининг мақсади ва вазифалари.
2. Корхоналарда ёнғиндан сақлаш хизматини ташкил қилиш.
3. Объектлардаги ёнғин-техника комиссиялари.

Идоравий ёнғиндан сақлаш хизмати

- Идоравий ёнғиндан сақлаш хизмати ваколатли органларда ва ташкилотларда уларга қарашли объектларнинг ёнғин хавфсизлигини таъминлаш учун ташкил этилади.
- Идоравий ёнғиндан сақлаш хизмати бошқарув органлари ва бўлинмаларининг фаолиятини ташкил этиш, шунингдек шахсий таркибнинг хизматни ўташ тартиби тегишли ваколатли органлар ва ташкилотлар томонидан ДЁХХ билан келишилган ҳолда белгиланади.

Идоравий ёнғиндан сақлаш хизматининг асосий вазифалари:

- ёнғинлар профилактикасини ўтказиш ва ёнғин хавфсизлиги талабларига риоя қилиниши устидан назоратни амалга ошириш;
- ёнғинларни ўчириш, ёнғин зонасида қолган одамларни ҳамда юридик шахсларнинг мол-мулкини қутқариш.

Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати

- Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати фуқаролар ва жамоат бирлашмаларининг ташкилотларда, аҳоли пунктлари ва бошқа ҳудудларда ёнғин хавфсизлиги чора-тадбирларини таъминлашда, ёнғинларни ўчиришда иштирок этишининг шаклидир.
- Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати бўлинмалари дружиналар ва (ёки) командалар тарзида ташкил этилади ҳамда тегишли маъмурий-ҳудудий бирликнинг ёнғин хавфсизлигини таъминлаш тизимига киради.
- Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати бўлинмаларини ташкил этиш ва уларнинг фаолият юритиш тартиби Ўз.Р ВМ томонидан белгиланади.

Саноат корхоналари
ва бошқа объектлардаги
ёнғин-техника комиссиялари
тўғрисида
НИЗОМ

Вазирлар Маҳкамасининг
1995 йил 29 июндаги
243-сон қарори билан тасдиқланган
(қарорга 3 - илова)

Низом 3 та бўлим ва 16 та банддан иборат.

Низомнинг бўлимлари:

I. Умумий қоидалар

II. Ёнғин-техника комиссияларининг асосий
вазифалари

III. Ёнғин-техника комиссиялари ишини ташкил
этиш тартиби

I. Умумий Қоидалар

1. Саноат корхоналари, муассасалар ва ташкилотларнинг муҳандислик-техника ходимларини, хизматчиларини ёнғинга қарши профилактика тадбирларини ўтказишда қатнашишга жалб қилиш, объектларда, мулкчилик шаклларида қатъи назар, ёнғинга қарши ҳимояни яхшилаш мақсадида ёнғин-техника комиссиялари ташкил этилади.
2. Ёнғин-техника комиссиялари маҳаллий шарт-шароитлардан келиб чиқиб, шунингдек, давлат ёнғин назорати органлари таклифига кўра саноат корхоналари, янги қурилаётган йирик объектларда, илмий-тадқиқот институтлари, ўқув юртлари, даволаш, соғломлаштириш, маданий-томоша муассасаларида, меҳмонхоналар, телерадио узатиш марказларида, йирик алоқа тармоқларида, аэропортлар ва темир йўл вокзалларида, жамоа хўжаликларида, қишлоқ хўжалиги корхоналарида ва бошқа объектларда ташкил этилади.

Ёнғин-техника комиссиялари таркибига, одатда, бош муҳандис (раис), энергетик, технолог, механик, хавфсизлик техникаси муҳандиси, ёнғиндан сақлаш (дружинаси) бошлиғи, муҳандис-техник ходимлар ва корхона раҳбари хоҳишига кўра бошқа шахслар киритилади.

- Комиссия таркибига касаба уюшмаси ташкилоти вакили киритилади.
3. Ёнғин-техника комиссиялари давлат ёнғин назорати маҳаллий органлари билан доимо алоқада бўлишлари керак.
  4. Ёнғин-техника комиссиялари ўз амалий ишларида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амалда бўлган норматив ҳужжатларга ва мазкур Низомга амал қиладилар.
  5. Ёнғин-техника комиссиялари корхоналар, муассасалар, ташкилотларда шу объект раҳбари буйруғи билан ташкил этилади.

■ II. Ёнғин-техника комиссияларининг асосий вазифалари

6. Қуйидагилар ёнғин-техника комиссияларининг асосий вазифалари ҳисобланади;

- а) ишлаб чиқариш-технология жараёнлари, агрегатлар, қурилмалар, лабораториялар, устахоналар, омборлар, базалар ва шу қабилар ишидаги ёнғин, портлаш ёки аварияга олиб келиши мумкин бўлган бузилишларни аниқлаш ва бу бузилишларни бартараф этишга қаратилган чора-тадбирлар ишлаб чиқиш;
- б) корхоналарнинг ёнғиндан сақлаш хизматига ёнғин-профилактика ишларини ташкил этиш ва ўтказишда, ишлаб чиқариш, омборхона, маъмурий ва бошқа бино ҳамда иншоотларда қаттиқ ёнғинга қарши тартибни ўрнатишда кўмаклашиш;
- в) ёнғин хавфини камайтириш ва объектнинг ёнғинга қарши ҳимоясини яхшилашга оид рационализаторлик ва ихтирочилик ишини ташкил этиш;
- г) ишчилар, хизматчилар ва муҳандис-техник ходимлар ўртасида ёнғинга қарши қоидаларга ҳамда ёнғинга қарши ўрнатилган тартибга риоя қилиш масалалари бўйича оммавий тушунтириш ишларини олиб бориш.

7. Ёнғин-техника комиссиялари қўйилган вазифаларни амалга ошириш учун:

- а) корхонанинг барча ишлаб чиқариш, омборхона, маъмурий ва бошқа хизмат биноларини ишлаб чиқариш-технология жараёнлари, аппаратлар, агрегатлар, электр хўжалиги, иситиш, вентиляция тизимлари ва бошқа қурилмалардаги ёнғин чиқиши хавфи бўлган нуқсонларни аниқлаш мақсадида йилига камида 2—4 марта (корхонанинг ёнғин-портлаш хавфига кўра) муфассал кўрикдан ўтказишлари;
- б) аниқланган камчиликларни бартараф этиш йўллари ва усулларини белгилаш, ёнғинга қарши зарур тадбирларнинг бажарилиши муддатларини белгилаш ва уларнинг бажарилишини назорат қилишлари;
- в) ишчилар, хизматчилар, муҳандис-техник ходимларга ёнғинга қарши мавзуларда кўрсатмалар бериш, суҳбатлар ўтказиш ва маърузалар уюштиришлари;
- г) раҳбарлар ҳузурида ва техникавий кенгашларда корхоналарнинг ёнғинга қарши ҳолатлари тўғрисидаги масалаларни муҳокамага қўйишлари;

- д) корхонанинг цехлари, омборхоналари, лабораториялари ва бошқа объектлари учун ёнғин хавфсизлиги бўйича йўриқномалар, қоидалар ишлаб чиқишда фаол қатнашишлари;
- е) корхоналарда ёнғиндан сақлаш мутахассислари, илмий-техник ходимлар, касаба уюшмалари ташкилотлари, меҳнаткашлар фаоллари иштирокида ҳам бутун корхона, ҳам унинг айрим участкалари, цехлари, омборхоналарида ёнғин хавфсизлиги масалалари бўйича ёнғин-техника конференциялари, семинарлар ва кенгашлар ўтказишлари;
- ж) корхоналар цехлари, омборхоналари, турар жойларининг ёнғинга қарши ҳолати ва ёнғиндан сақлаш ҳамда кўнгилли ўт ўчириш дружиналарининг жанговар тайёргарлиги кўрик-танловларини ташкил этиш ва ўтказишлари, давлат ёнғин назорати органлари тавсия этган ёнғинга қарши тадбирларнинг бажарилишига эришишлари керак.
8. Зарур бўлган ҳолларда корхона раҳбари ёнғин-техника комиссиясига ёнғин хавфсизлигини таъминлаш билан боғлиқ бўлган бошқа тадбирларни ўтказишни ҳам топшириши мумкин.

III. ЁнҒин-техника комиссиялари ишини ташкил этиш тартиби

9. ЁнҒин-техника комиссиялари ўз ишини иш вақтида ташкил этади ва уни корxonанинг барча иш сменаларида олиб боради. Фавқулодда ҳолатлар (ёнҒин, ҳалокат, авария, авария ҳолатлари ва шу кабилар)да ёнҒин-техника комиссияси аъзолари объект раҳбарининг буйруғи билан куннинг исталган вақтида масалаларни ҳал этишга жалб қилинадилар.

10. Йирик саноат корxonаларида, умумобъект ёнҒин-техника комиссияларидан ташқари, цех ёнҒин-техника комиссиялари ташкил этилиши мумкин.

Бу ҳолатда умумобъект ёнҒин-техника комиссияси цех комиссиялари ишини назорат қилади ва уларга бошчилик қилади, бутун корxonанинг ёнҒинга қарши аҳволини яхшилаш масалаларини ҳал этади ва ёнҒин чиқиш хавфи кучли бўлган участкалар ҳамда ишлаб чиқариш-технология жараёни қурилмаларида ёнҒиннинг олдини олиш чоратадбирларини ишлаб чиқади.

11. Умумобъект ёнҒин-техника комиссияси, Қоидага кўра, ўз ишини Қуйидаги ихтисослашган секциялар бўйича ташкил этади:

- а) ишлаб чиқариш-технология жараёнида ва ишлаб чиқариш асбоб-ускуналарида ёнҒин чиқиш хавфини камайтириш секцияси;
- б) рационализаторлик ва ихтирочилик иши секцияси;
- в) электр тармоқлари ва электр асбоб-ускуналаридан хавфсиз фойдаланиш секцияси;
- г) ёнҒинга қарши автоматика ва алоқа секцияси;
- д) ёнҒинга қарши сув таъминоти секцияси;
- е) янги Қурилиш ва реконструкция Қилишдаги Қурилиш нормалари ҳамда Қоидаларида ёнҒинга қарши талабларга риоя Қилиш секцияси;
- ж) вентиляция ва тутун чиқариш тизимларидан фойдаланишда ёнҒинга қарши чора-тадбирларни ишлаб чиқиш секцияси;
- з) турар жой секторида ёнҒинга қарши чора-тадбирлар секцияси;
- и) ёнҒинга қарши тарғибот ва ташвиқот секцияси.

12. Ёнҗин-техника комиссияси давлат ёнҗин назорати кўрсатмаларида назарда тутилган чора-тадбирларни бекор қилиш ва ўзгартириш ҳуқуқига эга эмас,
  - Давлат ёнҗин назорати чора-тадбирларини ўзгартириш ёки бекор қилиш зарур бўлган тақдирда комиссия ўз таклифларини корхона директориға тақдим этади. Директор бу масалани давлат ёнҗин назорати органлари билан келишиб олади.
13. Ёнҗин-техника комиссияси томонидан белгиланган ёнҗинга қарши чора-тадбирлар далолатнома билан расмийлаштирилади ва у кенгайтирилган мажлисда кўриб чиқилгандан сўнг корхона раҳбари томонидан тасдиқланади ва улар белгиланган муддатларда бажарилиши керак.
14. Комиссия томонидан таклиф этилган ёнҗинга қарши чора-тадбирларнинг бажарилишини кундалик назорат қилиш бевосита корхона ёнҗиндан сақлаш хизмати (кўнгилли ўт ўчирувчилар дружиналари) бошлиғига ёки унинг ўрнида ишловчига юкланади.
15. Давлат ёнҗин назорати маҳаллий органлари ёнҗин-техника комиссиялари ишини вақт-вақти билан назорат қилишни амалга оширадилар ва уларға услубий ҳамда амалий ёрдам берадилар.
16. Объектни ёнҗинга қарши намунали ҳолатга келтирганликлари учун ёнҗин-техника комиссиялари аъзолари давлат ёнҗин назорати ҳудудий ёки маҳаллий органининг тақдимномасига биноан объект раҳбари томонидан рағбатлантирилиши мумкин.

Назорат саволлари

1. Ёнғин нима?
2. Ёнғин хавфсизлиги нима?
3. Ёнғин хавфсизлиги тўғрисидаги қонун қачон қабул қилинган?
4. Ёнғин назорати нима?
5. Ёнғинлар профилактикаси нима?
6. Ёнғиндан сақлаш хизмати нима?
7. Идоравий ёнғиндан сақлаш хизмати мақсади ва вазифаси нималардан иборат?
8. Корхоналарда ёнғиндан сақлаш хизмати қандай ташкил қилинган?
9. Объектлардаги ёнғин-техника комиссиялари мақсади ва вазифалари нималардан иборат?